

«ՊԱՏՄԱՆ-ԲԱՆԱԾԻՐԱԿԱՆ ՀԱՆԳԵՍԻ» 1974 թ. ՆԱԽՈՐԴ ՀԱՄԱՐՆԵՐԻ
ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

№ 1

ՀՈՒՎԱԾՆԵՐ.—Ղ. Վ. Ալվազյան—Պուշկինը Հայաստանում: Ա. Ա. Արախամյան—Հայ-
րենի բերականական համանունության շուրջը: Ն. Մ. Մուկա (Մոսկվա)—Գեղանկարիչ Բոգդան
(Իվան) Սալթանովը Մոսկվայում: Ֆ. Ի. Տեր-Մարտիրոսով—Անտիկ Հայաստանի գունադարձ
խեցեղենի առաջացումը (նուսերեն): Է. Թ. Միանսարյան—Ուրարտական կերպարվեստի մո-
տիվների արտացոլումը ժամանակակից հայկական արվեստում (նուսերեն): ՀԱՂՈՐԴՈՒՄՆԵՐ.—
Ա. Տ. Ղառալանյան—Պարույր Սևակ: Կ. Վ. Մելիք—Փաշայան—Խաչիկ Սամուելյան: Ս. Ի. Ոս-
կերյան (Բարու)—Մանուկ Աբեղյանը Գեորգյան ճեմարանում: Գ. Խ. Ստեփանյան—Արշակ
Պենկյանի օպերետային թատերախումբը: Ս. Ղ. Մարտոսյան—Շիրակի XV—XIX դարերի
բնակելի կոմպլեքսը: Ս. Ա. Նուրիկյան—Ստեփան Ոսկանյանի կյանքի և գործունեության փա-
րիզյան տարիները: Հ. Ի. Թուրչյան—Պահպանողների վերելքն առանկումը XI—XIII դա-
րերում: Ռ. Հ. Բադրամյան—Հայերեն բառեր «Քիթարի Դադա Գորգուդում»: Ա. Ի. Արա-
խամյան—Տառնիշ ծածկագրեր և նրանց վերծանությունը: Ա. Յա. Կակովկին (Լենինգրադ)—
Միջնադարյան հայ ոսկերչության ուսումնասիրությունը (նուսերեն): ԲԱՆԱԾԻՐԱԿԱՆ ԵՎ ՔՆՆԱԲ-
ԿՈՒՄՆԵՐ.— Լ. Գ. Խաչերյան, Հ. Ն. Խաչատրյան—Դավիթ Բեկի «Ընտիր պատմության» ռեա-
լիստիկական օրինակի մասին: ՀՐԱՊԱՐԱԿՈՒՄՆԵՐ.—Ա. Հ. Աղամյան—1827 թվականի հայ
կամավորների մի ցուցակ: Մ. Թ. Ալվազյան—Նյութեր Զ. Ազուլեցու «Ժողովրդական» և
Ա. Երևանցու «Պատմություն պատերազմացն» գրքերի հրատարակման պատմության վերաբեր-
յալ: ԳՐԱԽԱՆԻԹՅՈՒՆ.— Յա. Դաշկին (Լվով)—Ս. Գ. Ամիրյան, Հայ-ուկրաինական գրական
կապերը (նուսերեն): Պ. Մուրադյան—Ի. Վ. Արուստեան, Վրաց հին լեզվի բառարան (նուսերեն):
ՍՓՅՈՒԹԱԶԱՆ ԿՅԱՆՔ.—Ն. Վարդանյան—Մշակութային և հասարակական կյանքը սփյուռ-
քում (1973 թ. հունվար—դեկտեմբեր): ԻՆՖՈՐՄԱՑԻԱ.—Ն. Միքայելյան—Հայկական թան-
գարաններ: Տ. Իզմայլով (Լենինգրադ)—Կարինի 1186 թ. ձեռագիրը (նուսերեն): ԼՐԱՏՈՒ.—
Ա. Հարությունյան—Հայկական ՍՍՀ գիտությունների ակադեմիայի տարեկան ընդհանուր ժո-
ղովը:

№ 2

ՀՈՒՎԱԾՆԵՐ.— Է. Մ. Զրբաշյան—Վահան Տերյանը և Լերմոնտովի պոեզիան: Լ. Հ. Ար-
ախամյան—Իմանուել Կանտ: Գ. Ա. Երիզուրյան—Հայ էպոսագիտության պատմությունից:
Լ. Ա. Հուսեյնով (Բարու)—Ասորական սկզբնաղբյուրներ Անդրկովկասի X—XIV դարերի
պատմության վերաբերյալ (նուսերեն): Կ. Գ. Քուլեմարով (Լենինգրադ)—Արհեստագործու-
թյան զարգացման հարցի շուրջը Հարավային Կովկասում հնագույն ժամանակներում (նուսե-
րեն): ՀԱՂՈՐԴՈՒՄՆԵՐ.— Ե. Մ. Կուրդյան—Հակոբ Կոչոյան: Ա. Ս. Համբարյան—Արևելյան
Հայաստանի բանավորների և արհեստավորների գրությունը XIX դարի վերջին և XX դարի
սկզբին: Մ. Ղ. Գալստյան—Արևմտահայերի 1829—1830 թթ. գաղթը Հայկական մարզ և հա-
րակից շրջաններ: Կ. Գ. Ղաֆուզյան—Պետական դիվանի մնացորդները Գլխում: Վ. Մ. Վար-
դանյան—Վասպուրականը VII դարի երկրորդ կեսին: Ա. Մ. Պողոսյան—Նի մասնիկը և նրա
բառակազմական նշանակությունն ու իմաստային առումները հայերենի բարբառներում:
Ս. Մ. Անրոսյան—Սահմանականի ներկա և անցյալ անկատար ժամանակների պատմական փո-
փոխությունները: Հ. Խ. Խալիպաշյան (Մոսկվա)—Գոնի շրջանի հայերի շինարարական գոր-
ծունեության պատմությունից (նուսերեն): Ն. Ս. Ռաչրա, Ս. Ի. Ալեքսի (Խարկով)—Հայերը
լեհական դիվանագիտական ծառայության մեջ XVI—XVII դարերում (նուսերեն): Գ. Ե. Արևշյան—
Երկաթի յուրացման վաղ շրջանը Հայաստանում և Հարավային Կովկասում (նուսերեն): ԲԱՆԱԾ-
ԻՆՖՈՐՄԱՆՔ.— Ս. Խ. Մնացականյան—Գլխի պալատի կառուցման ժամանակի

մասին: Պ. Մ. Մուրադյան—«Յոհան Սարկաւագ», թե՛ յոհան, Գաւրկ: ՀՐԱՊԱՐԱՆՈՒՄՆԵՐ.—
Վ. Գ. Վարդանյան—Գրիգոր Խալաթյանի նամակները Սարգիս Հայկունուն: Ս. Պ. Գասաբջյան,
Վ. Կ. Ոսկանյան—Հայ-ռուսական կապերի պատմությունից (ռուսերեն): ԳՐԱՆՈՒՄՆԵՐ.—
Է. Մկրտչյան—Վարդան Արեւիցի, Մեկնութիւն քերականի, աշխատասիրությամբ՝ Լ. Գ. Խա-
լաթյանի: Ա. Տեր-Վեդեդյան—Ապաթանգեղոսի հայերեն մատյանի հունարեն հին թարգմանու-
թյունը, աշխատասիրությամբ՝ Գի. Լաֆոնտենի: ԻՆՅՈՐՄԱՅԻԱ.—Ի. Կարապետյան—Նորաշենի
վաղ հայկական ամրոցը: ԼՐԱՏՈՒ.— Հ. Հաբուրդյան—Հորեյանական նիստ՝ նվիրված ՍՍՀՄ
գիտությունների ակադեմիայի հիմնադրման 250-ամյակին: Ս. Կոլոլուդայան—Գուրգեն Սե-
վակ: Ս. Ալեքսանյան—Վահան Ռշտունի:

№ 3

ՀՈՐՎԱՏՆԵՐ.—Դ. Գ. Կոմկով—250-ամյա ծառայություն՝ ի նպաստ գիտության առաջըն-
առացի: Ս. Ն. Սարգսյան—Գանիել Վարուժան: Վ. Ռ. Գրիգորյան—Սոցիալական հարաբերու-
թյունները Պոդոլյեի հայկական գաղութներում: Մ. Պ. Աղայան—Անդրկովկասում բանվոր դա-
սակարգի ձևավորման հարցի շուրջը (ռուսերեն): Է. Ա. Տիգրանյան—Հայաստանի թատրոնների
հարտարապետությունը (ռուսերեն): ՀԱՂՈՐԴՈՒՄՆԵՐ.— Վ. Հ. Փարբամյան—Բայրոնը և հայ
գրականությունը: Հ. Գ. Ռշտունի—Հավատեսության ակունքները Սիամանթոյի բանաստեղծական
աշխարհում: Մ. Հ. Մխիթարյան—Կովկասի դրաքննական կոմիտեի նյութերից: Ա. Ա. Ողարաշյան
—Նավասարդյան տոնախմբությունների վերապրուկները: Ա. Ա. Ուրուշյան—Թադեոս Սերաստա-
ցու «Ողբերը» որպէս Միքայել Չամչյանի «Պատմության» աղբյուր: Լ. Հ. Տեր-Պետրոսյան—Մի-
ջին հայերենի հնչյունաբանությունը ըստ ասորական աղբյուրների: Ա. Հ. Խաչատրյան, Ռ. Մ.
Թոխմախյան—Հոռու խոսվածքի հնչյութային համակարգն ու ինտոնացիան: Վ. Ա. Քոսյան—
Կոչականի հետքեր հայերենում: Գ. Ա. Տիրացյան—Արմավիրի 1973 թ. պեղումների նյութերից:
Ա. Խ. Թուրամանյան (Քիշինեկ)—Մոլդավիայի ամրոցների ճարտարապետության մասին (ռու-
սերեն): Հ. Հ. Կարաղյուզյան—Ուրարտական աղբյուրների Կուտումն քաղաքը (ռուսերեն): ԲԱ-
ՆԱԿԻՆՆԵՐ ԵՎ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐ.— Հ. Մ. Բարբիկյան—Վերջին անգամ Արատոսի երկի հայերեն
թարգմանության վերաբերյալ: Գ. Վ. Աբգարյան—Կրկին Արատոս Սուլացու պոեմի մասին:
ՀՐԱՊԱՐԱՆՈՒՄՆԵՐ.— Մ. Ն. Հակոբյան—Ստեփան Ոսկանյանի «Աբեմուտքը» 1864—1865
թվականներին: Ռ. Ս. Ղազարյան, Ա. Կ. Տեր-Ստեփանյան—Նորայր Բյուզանդացու անտիպ
նամակներից: ԳՐԱՆՈՒՄՆԵՐ.— Հ. Միլզոյան—Ս. Ս. Արեշատյան, Փիլիսոփայական գի-
տության ձևավորումը հին Հայաստանում (V—VI դդ.): Է. Կոլխումազյան—Սիրարիի Տեր-
նեքսեսյան, Խոյբեքսի արվեստի պատկերասրահի հայերեն ձեռագրերը: ԻՆՅՈՐՄԱՅԻԱ.—
Ա. Տայան—Ներսես Շնորհալու գործերի թարգմանությունները: Ս. Ավուլբեգյան—Երևանցի
վաճառական Կարապետ Գի Մելիք-Օհանեսովի «Դավթարը»: Բ. Կարապետյան—Գանձասարի
բարձրարանդակները: Ա. Կակովկին (Հենինգրադ)—«Հեթումի ժամանակաշրջանի մասնատու-
փի» մասին (ռուսերեն): Ջ. Փանյան (Քիշինեկ)—Քիշինեկի առաջին տպագրիչ Ալիմ Պոպովը
(ռուսերեն): Ս. Հակոբյան—Նամակ խմբագրությանը: Խմբագրության կողմից:

СОДЕРЖАНИЕ ПРЕДЫДУЩИХ НОМЕРОВ
«ИСТОРИКО-ФИЛОЛОГИЧЕСКОГО ЖУРНАЛА» ЗА 1974 ГОД

№ 1

СТАТЬИ.—К. В. Айвазян—Пушкин в Армении. А. А. Абраамян—К грамматической омонимии в армянском языке. Н. М. Молева (Москва)—Живописец Богдан (Иван) Салтанов в Москве. Ф. И. Тер-Мартirosов—О происхождении расписной керамики античной Армении (на русском языке). Э. Т. Миансарян—Отражение урартских изобразительных мотивов в современном армянском искусстве (на русском языке). СООБЩЕНИЯ.—А. Т. Ганалаян—Паруйр Севак. К. В. Мелик-Пашаян—Хачик Самуэлян. С. И. Воскерчян (Баку)—Манук Абемян в Эчмиадзинской семинарии «Геворкян». Г. Х. Степанян—Опереточный театр Аршака Пенкляна. С. Г. Матевосян—Жилой комплекс Ширака в XVIII—XIX вв. С. А. Штикян—Парижский этап жизни и деятельности С. Восканяна. А. Г. Туршян—Возвышение и падение Пахлавунидов в XI—XIII веках. Р. А. Баграмян—Армянские слова в «Китаби Дада Горгуде». А. Г. Абрамян—Буквенные тайнописи и их дешифровка. А. Я. Каковкин (Ленинград)—Изучение армянского средневекового ювелирного искусства (на русском языке). ДИСКУССИИ И ОБСУЖДЕНИЯ.—Л. Г. Хачерян, А. Н. Хачатрян—О «первоначальном» варианте «Истории Давид Бека». ПУБЛИКАЦИИ.—А. А. Адамян—Один из списков армянских добровольцев в 1827 г. М. Т. Авдалбегян—Материалы по истории издания книг «Дневник З. Агулещи» и «Истории войн» А. Ереванци. РЕЦЕНЗИИ.—Я. Дашкевич (Львов)—С. Г. Амирян. Армяно-украинские литературные связи (на русском языке). П. Мурадян—П. В. Абуладзе. Словарь древнегрузинского языка (на русском языке). ЖИЗНЬ ЗАРУБЕЖНЫХ АРМЯН.—Н. Варданян—Культурная и общественная жизнь зарубежных армян (1973 г., январь—декабрь). ИНФОРМАЦИЯ.—Н. Микаелян—Армянские музеи. Т. Измайлова (Ленинград)—Каринская рукопись 1186 г. (на русском языке). ХРОНИКА.—А. Арутюнян—Общее годовое собрание АН Арм. ССР.

№ 2

СТАТЬИ.—Э. М. Джрбашян—Ваан Терян и поэзия Лермонтова. Л. А. Абрамян—Иммануил Кант. Г. А. Григорян—Из истории армянского эпосоведения. Р. А. Гусейнов (Баку)—Сирийские источники по истории Закавказья X—XIV веков (на русском языке). К. Х. Кушнарева (Ленинград)—К вопросу о развитии ремесла на Южном Кавказе в древности (на русском языке). СООБЩЕНИЯ.—Е. М. Курдоян—Акоп Коджоян. А. С. Амбарян—Положение рабочих и ремесленников Восточной Армении в конце XIX—начале XX веков. М. Г. Дарбинян—Переселение западных армян в Армянскую область и сопредельные районы в 1829—1830 гг. К. Г. Кафадарян—Следы государственного архива в Двине. В. М. Варданян—Васпуракан во второй половине VII века. А. М. Погосян—Частица ни и ее словообразовательно-смысловое значение в армянских диалектах. С. М. Антосян—Исторические изменения настоящего и прошедшего времени изъявительного наклонения. О. Х. Халпахчян (Москва)—К истории строительной деятельности армян на Дону (на русском языке). Н. С. Рашба, С. И. Авербух (Харьков)—Армяне на польской дипломатической службе в XVI—XVII веках (на русском языке). Г. Е. Арешян—О раннем этапе освоения железа в Армении и на Южном Кавказе (на русском языке). ДИСКУССИИ И ОБСУЖДЕНИЯ.—С. Х. Мнацаканян—О времени постройки дворца в Двине. П. М. Мурадян—«Иоани Дьякон» или «Иоани, Горк»? ПУБЛИКАЦИИ.—В. Г. Варганян—Письма Григора Халатяна Саркису Айкуни. С. П. Гасарджян, В. К. Восканян—Из истории армяно-русских связей (на

русском языке). РЕЦЕНЗИИ.—Э. Мкртчян—Вардан Аревелци, Толкование грамматики, текст подготовил Л. Г. Хачерян. А. Тер-Гевондян—Греческая древняя версия армянского текста Агафангела, текст подготовил Гн Лафонтен. ИНФОРМАЦИЯ.—И. Карапетян—Раннеармянская крепость в Норашене. ХРОНИКА.—А. Арутюнян—Юбилейное заседание, посвященное 250-летию со дня основания Академии наук СССР. С. Гюльбудагян—Гурген Севак. С. Алексанян—Ваан Рштуни.

№ 3

СТАТЬИ.—К. Д. Комков—250 лет на службе научного прогресса. С. Н. Саринян—Даниэл Варужан. В. Р. Григорян—Социальные отношения в армянских колониях Подольи. Ц. П. Агаян—К вопросу о формировании рабочего класса в Закавказье (на русском языке). Э. А. Тигранян—Архитектура театров Армении (на русском языке). СООБЩЕНИЯ.—В. А. Партамян—Байрон и армянская литература. Г. Г. Рштуни—Истоки оптимизма в поэтическом мире Снаманто. М. А. Мхитарян—Из материалов Кавказского цензурного комитета. А. А. Одабашян—Пережитки празднеств Навасарда. А. А. Утуджян—«Плачи» Тадеоса Себастиан как источник «Истории Армении» Микаела Чамчяна. Л. А. Тер-Петросян—Фонетика среднеармянского языка по данным сирийских источников. А. А. Хачатрян, Р. М. Тохмахян—Система фонем и интонационные особенности лорийского говора. В. А. Косян—Следы звательного падежа в армянском языке. Г. А. Тирацян—Из материалов раскопок Армавира в 1973 году. А. Х. Тораманян (Кишинев).—Об архитектуре крепостных сооружений Молдавии (на русском языке). О. О. Карагезян—Город Кутуме урартских источников (на русском языке). ДИСКУССИИ И ОБСУЖДЕНИЯ.—Р. М. Бартикян—Последний раз об армянском переводе труда Арата. Г. В. Абгарян—Еще раз о поэме Арата из Сол. ПУБЛИКАЦИИ.—М. Н. Акопян—Журнал «Аревмутк» Степана Восканяна в 1864—1865 годах. Р. С. Казарян, А. Г. Тер-Степанян—Из неизданных писем Норайра Бюзандаци. РЕЦЕНЗИИ.—Г. Мирзоян—С. С. Аревшатын, Формирование философской науки в древней Армении (V—VI вв.). Э. Корхмазян—Сираппи Тер-Нерсисян, Армянские рукописи галереи искусства Уолтерса. ИНФОРМАЦИЯ.—А. Таян—Переводы трудов Нерсеса Шнорали. С. Авдалбекян. Записная книжка ереванского купца Карапета дн Мелик-Ованесова. Б. Карапетян—Барельефы Гандзасара. А. Каковкин (Ленинград)—О «реликварии времен Гетума» (на русском языке). Дж. Фанян (Кишинев)—Перьолечатник Кишинева Аким Попов (на русском языке). С. Акопян—Письмо в редакцию. От редакции.